

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од
М. С. Ђуричића
судије Касационог Суда

(СВРШЕТАК)

65. Пропис § 199. казн. зак. примењује се само на човека, који држи милосницу у својој кући, а не и на милосницу,

[I 17. VIII 1911. № 9975].

Побуде пресуде првостепеног суда:

„Суд налази да у радњи опт. В. и оптужене Д., што по својој признању ванбрачно живе у кући опт. В., поред неразведене венчане жене његове, коју је опт. В. отерао, стоји дело предвиђено и кажњиво по § 199. казн. зак.

Да су учиниоци и овога дела опт. В. и оптужена Д. доказ је њихово признање § 225. кр. с. п.

Да се и према оптуженој Д. има применити одредба § 199. к. зак. суд налази прво по томе, што је прив. тужиља и њу оптужила, као милосницу тужиљиног неразведеног мужа, јер колико има кривице до оптуженога, што ју је у своју кућу довео, толико има и до ње, што је пристала и дошла у његову кућу и са њиме живи, и ако је знала да опт. В. има живу и неразведену жену, те је била и узрок, што је опт. В. жену истерао из куће. Сем тога и жена је кривица доказана њеним чистим и јасним признањем и не може се подвести под т. 41. § 365. казн. зак., јер овај законски пропис предвиђа живљење невенчаних, који немају венчаног мужа, односно жене, што овде није случај. Најзад, долазак оптужене Д. у кућу опт. В., на живљење са њим, поред његове живе и неразведене жене, несумњиво је противан закону, противан јавном моралу и као преступно дело предвиђен у Гл. XXI, која говори о преступима противу морала.“

Побуде пресуде Апелационог Суда:

„...„Првостепени је суд погрешно, што је и оптужену Д. осудио на казну затвора, већ је имао према наређењу § 199. к. зак. пресудити: да се оптужена Д. одмах истера из куће опт. В., па се ова пресуда у толико има и да исправи.“

Ова пресуда оснажена је наведеним решењем Касационог Суда.

Напомена. Тачно је да се пропис § 199. к. зак. односи само на мужа, а не и на његову милосницу, и Апелациони Суд правилно је поступио, што је у овоме погледу преничио пресуду првостепеног суда. Ну овде је учињена погрешка у томе, што на оптужену Д. није примењен пропис т. 1. § 365. казн. закона. Не стоји разлог, изнет у пресуди првостепеног суда, да се овај пропис односи само на особе, које пишу у брачном стању. Напротив по јасној одредби овога прописа види се да се он примењује у општ. без обзира на брачно или небрачно стање, особа, које учине тај преступ. Сад, ако је таква особа ожењен човек и његова жена подигне тужбу, онда ће се на њега применити § 199., ако је то живљење било у његовој кући, иначе и без тужбе женине примениће се увек пропис т. 1. § 365. к. зак.

66. Кад је оштећени, за утају или крађу (просту или опасну), код суда одустао од тужбе, онда лица, која са оштећеним стоје у сродству, предвиђеном у другом одељку § 50. казн. зак., треба одмах по сили прописа § 235. казн. зак., без икаквог даљег кривичног поступања, по § 250. в) крив. с. пост. отпустити испод суђења.

Примедбе I 20. XII 1910. № 15112.

„Према I од. § 235. кр. зак. крађе, биле оне просте или опасне, извршене између лица, која се налазе у сродничком односу, предвиђеном у II од. § 50. казн. зак., суде се само на тужбу оштећеног, који има право одустанком од тужбе задржати даље ислеђење и суђење.

Приватни тужилац на претресу је одустао од тужбе против оптуженог, не тражећи да се оптужени, као његов рођени синовац, казни.

Према овоме поротни суд, прелазећи на оцену кривичне одговорности оптуженог, пошто је утврдио постојање дела и сроднички однос између оптуженог и тужиоца, требао је имати у виду овај одустанак прив. тужиоца од тужбе, чије је постојање услов: да суд може приступити суђењу кривцу, за дело које се казни само на приватну тужбу, као што је овде случај. Међутим поротни је суд погрешно, без обзира на овај одустанак огласио оптуженог за крива, по делу, за чије кажњење нема битног законског услова — тужбе оштећеног лица, на чији захтев има да се предузме суђење овога дела.

Тако исто погрешан је разлог државног суда да нема места одустанку прив. тужиоца од тужбе и да се ово дело, због сродничког односа оптуженог према тужиоцу само блаже казни према другом одељку § 235. казн. зак. јер, као што је наведено, по I одељку тога законског прописа дело крађе у овом случају извиња се и казни на тужбу оштећенога, који има право одустати од своје тужбе.“

Ове примедбе усвојио је првостепени суд, па је на поновном претресу поротни суд изрекао да оптужени за ову крађу није крив и суд га је пресудом по § 241 крив. с. пост. ослободио као невини. Ту пресуду оснажио је и Касациони Суд. [I 6 II 1911. № 1700].

Напомена. Правилно је што је оптужени ослобођен, али није правилна судска процедура и одлука у формалном погледу По § 250 в) крив. с. пост. кад приватни тужилац одустане од тужбе, а дело се казни само на приватну тужбу, онда се неће изрицати пресуда, већ ће се оптужени решењем отпустити: Према овоме сасвим је излишно било и не одговара закону, што је суд у конкретном случају, после учињених му примедба, поново позивао поротнике на претрес, кад они нити су требали нити су имали о чему да суде. Имала је просто да се учини примена прописа § 250. в) крив. суд. пост. и да се оптужени, без икакве даље процедуре, решењем државних судија отпусти.

67. Кад се из поља украду снопови трске, — стоји дело крађе из т. 3. § 222 казн. зак. а не дело иступне крађе без обзира на вредност крађе.

Услед појављеног сукоба о надлежности суђења између полицијске власти и суда, и Касациони Суд овако је мотивисао своју одлуку:

„Касациони суд нашао је да је за суђење надлежан суд, а не подцијска власт, у смислу §§ 19. и 35. крив. с. п., зато што прив. тужилац, преставља да му је покрађена трска била зденута на његовој отвореној њиви, те се услед тога ова крађа има сматрати као преступна према § 222. казн. зак. без обзира на вредност покрађе, јер овај законски пропис као особено дело предвиђа крађу оних предмета, које људи, уздајући се у јавну сигурност, држе у пољу без чуvara, па ма колику вредност они представљали.“

[I-9-XII 1910. № 14652].

68. Нехатно убиство стоји и онда, кад учинилац није хтео да пуца, већ се пуцањ десио услед његове непажње и тиме какво лице погинуло.

Примедбе I 17-XII-1910. № 14531.

„Правило је нахођење суда да у раду оптуженог Х. стоји дело нехатног убиства из § 158. кр. зак., али је погрешан и противан овом нахођењу даљи разлог суда, да је ово дело последица једног случаја зато, што оптужени није имао ни намере да пуца, те да наступање овог дела није могао отклонити при свој пажњи и да се с тога према њему има применити пропис § 54. а) кр. зак.“

И код случаја и код нехата заједничко је: да се наступеле последице нису желеле, али је међу њима битна разлика у томе, што се код нехата евентуалне последице од предузете радње могу предвидети, са већом или мањом пажњом или вероватношћу; међутим код случаја, за који тај суд валази да овде постоји, искључено је свако предвиђање последица, наступеле последице не долазе од непосредне радње, вољно предузете, већ од утицаја независног од воље учиниоца.

Према овоме суд је погрешно радњу оптуженог квалификовао као случај, јер и ако оптужени није намерно предузео само пуцање, што суд истиче као разлог за своје схватање, ипак оно није наступило услед неког утицаја и радње независно од оптуженога, већ баш од његове несмотрене радње при оправци револвера. Рукујући револвером и знајући при том да у њему има један неиспаљен метак, оптужени је дужан био да употреби сву пажњу, да не повреди кога, ако би метак испалио, а такву евентуалност пак оптужени је требао имати у виду, према природи „оружја, којим је руковао“.

Напомена. Правилна је одлука Касационог Суда. Постојање нехата није условљено тиме, да ли је оптужени овде хтео да пуца или није, већ зато важе други погледи. Тако, за постојање нехата потребно је

а) Субјективно:

1) Да је оптужени био непажљив т. ј. да није са своје стране учинио све оно, што је потребно да се учини, према дотичном стању ствари, и што би се с разлогом од њега могло очекивати, па да се дотична последица не деси.

2) Да је оптужени при обичној пажњи могао да предвиди, да се може десити дотична последица.

б) објективно.

Да стоји каузалитет између непажње и последице — кажњивог дела¹⁾.

Све ово стоји у конкретном случају и онда је оправдан закључак да овде стоји нехат.

ДЕЛО САМОВЛАШЋА ИЗ § 195. КАЗ. ЗАК. ПОСТОЈИ КАД ОПТУЖЕНИ ЧИЈА ЈЕ СТОКА УХВАЋЕНА У ШТЕТИ, САМ ИСТУ ПУСТИ ИЗ ОПШТИНСКОГ ОБОРА, И АКО ПОЉСКИ ЧУВАР КОЈИ ЈЕ СТОКУ УХВАТИО НИЈЕ БИО НА ДУЖНОСТ ЗАКЛЕТ.

Под појам самовлашћа долази свако недозвољено прибављање свог права, на које онај који сам себи прибавља какво право или „удовлетворење“ као што каже наш казни законик у § 195. није на то законом овлашћен.

У §-у 54. каз. зак. изложено је када је и како сваки овлашћен да своје право брани.

Нужна одбрана, као законско извињење о коме говори § 54. к. з. чини те ишчежава свака кривичност учиниоца и брише кривичност радње, кад постоји овај узрок извињења. „Осим тих и подобних случајева праведне нужне одбране“ — каже познати наш коментатор казног законика (Ценић: „Објашњење каз. законика. Стр. 595. — „није дозвољено никоме да сам себи удовлетворење прибавља, већ ако му је право повређено, дужан је преко власти удовлетворење тражити. Према томе ако је „ко год у своме праву повређен или мисли да је повређен, па сам себи удовлетворење да тражи, а није случај такав „где му и сам закон даје право да се сам „у смотрењу наносене му повреде на мирује, већ на против такав где се власти треба да жали и средством власти да удовлетворење набавља, — крив је. „И ако кривица коју би он учинио, не би „потпадала под који други § — који изрично о овом или оном делу говори, па „по томе за ово или оно дело и нарочиту казну прописује, то ће се окривљени по овом §-у казнити“.

Питање о томе: да ли се каква радња каквог лица које је само себи прибавило задовољење има сматрати као казнимо самовласно намерење у коме конкретном случају припада судовима, као фактичко питање. У процени ове радње и одлуци о истој често пута постају интересантне правне контроверзе и појављују се по кад што и неправилна гледишта о овом де-

лику због погрешне оцене легалности самог акта који је предмет инкриминације као деликт из § 195. каз. законика. Ну, све те тешкоће лако је избећи и отклонити ако се правилно схвати сам појам о овоме деликту и његова природа. Пример из судске расправе који ниже излажемо најбоље показује потребу тачног познавања свих оних елемената који улазе у појам овог дела, јер се из истог види: да је у решавању о постојању овог деликта поменута оцена о легалности самог инкриминисаног акта од пресудне важности.

* * *

Б. Ј. из Костура оптужен је и стављен под суд за то: што је 14. јуна 1909. год. обио катанац на општинском обору и из њега на самовласан начин испустио једног свог вола, кога је пољски чувар ухватио у штети и у обор затворио, чиме је себи створио кривицу казниму по § 195. каз. зак.

Оптужени признаје да је вола без одобрења из обора пустио, али се брани да овај његов во није причинио никакву штету, нити је било места да га пољак — чувар поља — у обор сеоски тера, а поред овога овај чувар није на своју дужност ни заклет те штета није ни утврђена, па је према томе имао право да свога вола који је пред мрак гладан у затвору био, где је и ноћ могао провести, пусти из истог.

Првостепени пиротски суд пред којим је ово дело било на расправи, решењем својим од 17. јануара 1911. год. № 1041. нашао је следеће:

„Признањем оптуженога које се у свему слаже са исказима заклетих сведока утврђено је: да је оптужени сам, без дозволе власти, отворио врата од штале која је узета за обор сеоски и вола свог отерао кући.“

У овако представљеној радњи оптуженог Б. стајало би дело самовлашћа из § 195. каз. зак. за које се он и окривљује. Али како је извештајем суда општине Костуреке на акту № 2428 као јавном исправом потпуно утврђено: да Јован Антић чувар поља, који је вола тужиоца у обор отерао и затворио, наводећи да га је у штети ухватио, на ову своју дужност тада није био заклет, и како ислеђењем ничим другим није утврђено да је во оптуженога одиста био у штети. онда радња органа власти — овде чувара и достављача — није на закону основана у томе што ничим није утврђено да је во оптуженога у штети нађен, јер реферат чувара као незаклетог органа власти има потпуно отпасти.

Па кад рад органа власти — чувара поља није на закону основан, и кад оптужени ни до мрака свог вола није могао додати од стране онога ко га је и затворио у обор, где би во оптуженога гладан и жедан и ноћ провео, — то суд налази: да у оваквој радњи оптуженога што је свог вола сам из обора пустио, кога по закону овакав — незаклети пољски чувар без других доказа, није ни имао право у сеоски обор ни затварати, нити је сопственик штале где је во ту-

¹⁾ Види Olshausen, Kommentar, код § 59. п. 17, Frank, Das strafgesetzbuch, код § 59 VIII и IX.

женог био затворен, хтео да на његов захтев отвори обор и вола му пусти, нема карактерних знакова за постојање дела из § 195. каз. зак. према оптуженом Ђорђу, јер оваквим својим радом није самовласно и недозвољено своје право прибавио, па с тога се над оптуженим има применити пропис §-а 250 а кр. суд. пост. и он по овоме делу пустити испод суђења⁶.

Са ових разлога првостепени суд помнутим решењем пустио је оптуженог испод суђења осуђујући га само на трошкове око ислеђења.

По жалби државног тужиоца Касациони Суд примедбама свејим од 12. марта 1911. г. № 3388 поништио је ово решење првостепеног суда са ових разлога:

„Погрешно суд налази: да је на питање о постојању представљеног дела од утицаја то, да ли је пољски чувар, који је затворио вола оптуженога тврдећи да га је у штети ухватио, био заклет на своју дужност или не.

Овде није случај расправе о кривичној или грађанској одговорности оптуженога за штету коју је његова стока причинила, да би се у смислу чл. 15. зак. о чувању пољског имања могло дискутовати о важности представке незаконитог пољског чувара у том погледу, већ је овде у питању: да ли у радњи оптуженога што је самовласно свог вола пустио из простора у који га је чувар затворио, тврдећи да је у штети ухваћен има самовласног намерења кажњивог по § 195. каз. зак.

Како је по овоме законском пропису кажњиво и самовласно прибављање несумњивог права од стране појединаца, то баш под претпоставком да во оптуженог и није нанео штету, како се од стране пољског чувара представља, оптужени није смео и могао свог вола самовласно ослободити и узимати из обора у који је био затворен, већ је био дужан да своје право тражи и брани законим путем, према чему све ово не може послужити као разлог за некажњивост поменутог његовог радње⁶.

На ове примедбе првостепени суд дао ове противразлоге:

„Ислеђењем овога дела утврђено је да је Јован Антић, представљајући чувара поља општине Костурске ухватио и у сеоски обор затворио стоку оптуженога, тврдећи да ју је нашао у штети, па по дужности и затворио у сеоски обор.

Да би се извесно лице могло сматрати као чувар поља извесне општине, и да би као такав имао права нађену стоку у штети отерати и затворити у сеоски обор, неопходно је потребно да чувар поља буде заклет на своју дужност, према чл. 15. зак. о чувању пољског имања.

Све дотле, док чувар поља није заклет на своју дужност, он се не може сматрати као чувар поља, већ обичан грађанин своје општине.

Како закон о чувању пољског имања даје право само оштећеноме и заклетом чувару поља да нађену стоку у штети могу отерати и затворити у сеоски обор,

а међутим другим приватним лицима то не дозвољава, — онда и незаконити чувар поља Јован Антић није могао ни смео стоку оптуженикову терати и затварати у сеоски обор, а ако је то већ урадио, онда је његова радња незаконита, којој се сваки грађанин има да одупре. Нарочито ово важи за овај конкретни случај јер сем голог тврђења називо чувара поља Јована Антића нема ничега другог што би утврђивало да је стока оптуженикова заиста нађена у штети и да ју је он због тога отерао и у сеоски обор затворио.

Према овоме оваква радња називо чувара поља саображава се радњи приватног човека, који би ма из каквих побуда ухватио макар чију стоку, па отерао и затворио у сеоски обор, само да дотичном сопственику стоке напакости, — и сопственику стоке, који као и оптужени иде и ослобођава своју стоку од гладовања, не чини никакву самовласну и недозвољену радњу због свога права, већ се у истини служи дозвољеном одбраном од противправног напада на његову имовину. Том дозвољеном одбраном, ради спаса своје стоке, да му гладна у сеоском обору не скапава, — послужио се и оптужени, те и по том основу овде не може стајати представљено дело из § 195. крив. зак.⁶.

Општа седница Касационог Суда одлуком од 17. јануара т. г. № 685. нашла је да не стоје противразлози првостепеног суда, већ да су примедбе одељења Касационог Суда саобразне закону, услед чега је оптужени просудом првост. суда пиротског од 11. маја т. г. № 9181. осуђен на казну од пет дана затвора за самовлашће, коју је пресуду одобрио и Апелациони Суд.

Као што се види из горњег примера, првостепени је суд у оцени питања о постојању дела из § 195. к. з. стојао на погрешном гледишту: да нелегалност акта органа власти, која је изазвала самовласно намерење брише криминалитет саме радње — самовлашћа — онога који је исто извршио мешајући исту са праведном нужном одбраном. По нахођењу Касационог Суда кажњиво је и само самовласно прибављање несумњивог права од стране појединаца, баш и под претпоставком да је радња власти била незаконита. И доиста нелегалност радње органа власти код дела из главе X каз. зак. може кривцу послужити у олакшање кривичности, па шта више и као законско извињење по § 104. д к. з. кад се учини које од оних дела која су инкримисана у овој глави, као што су, противстајање власти, увреда власти и друга о којима је реч у § 104. к. з. Но, тај случај овде није био јер је сама радња самовласног намерења кажњива по § 195. к. з. кад није случај праведне нужне одбране, која даје право појединцу да одбије противправни напад о коме је реч у § 54. к. з.

* * *

Није редак случај да општински судови држе дуже време у служби незаконитих чувара поља и шумске чувара. То неброжење чини као што се види из

горњег примера, то долази у питање и сама законитост њихове службене радње, и представља очигледну повреду законских прописа о заклетви ових органа. Обраћамо овом приликом пажњу на исто као и на одговорност општинских часника за извршење законских прописа о томе.

М. М. Станојевић.

ПОЛИЦИЈСКЕ ШКОЛЕ

Д-р Е. Стокис

(СВРШЕТАК)

Организације ове врсте стварају се в њ у осталим земљама. Париска полиција притежава од 1907. год. скуп курсева којима руководе шефови одељења; агенти су подељени у разне бригаде по којима од шефова примају специјалне инструкције. Може се, дакле, рећи, да у француској престоници у истини постоји приправна полицијска школа.

Скорашње установљење одељења за идентификацију у Лиону допустило је нашем ученом пријатељу Локару да искористи, за професионално формирање полицајаца, многобројни научни материјал, који је скупила школа познатог Лакасана — најчувенијег оснивача нове науке. Изузев ова два центра, других полицијских школа нема ни у Француској ни у Белгији.

Немачка већ има врло потпуну организацију ових центара полицијске наставе. Велики градови: Берлин, Хамбург, Минхен, Дрезда и Франкфурт имају, уз одељења за идентификацију, и школе у којима се предаје Полицијска Техника, бар у појединим деловима, а више пута преко године одржавају се серије конференција о антропологији, дактилоскопији и судској фотографији. Да би се са предавањима познатих стручњака упознао што већи број полицајаца, створене су заједничке школе. Тако Урбан, у Минхену, скупља полицајце из Нирнберга, Вирибурга, Штутгарта и Дармштата, док Др. Пап држи у Франкфурту предавања ученицима из Калеруе, Фрибурга и Хајдолберга. Настава Полицијске Технике, врло добро схваћена, изводи се, такође, и у жандармеријској школи у Волоу.

Чувени центар полицијске наставе, створен у Риму 1902. год. заузимањем професора Отоленги-а, заслужио је, под његовом управом, сјајну репутацију, како по вредности својих професора тако и по постигнутим успесима. У многим италијанским провинцијским градовима отворене су локалне школе уз одељења за идентификацију; већина наших колога интосује се овим школама.

У Швајцарској, чувена лозанска школа блиста живом светлошћу. Наш пријатељ Рајс привлачи својим предавањима, не само полицајце из осталих кантона Конфедерације, већ и знатан број страних полицијских чиновника, који у својим земљама пропагирају реч и пример славног писца Полицијске Технике.

Центри полицијске наставе у Аустрији створени су под утицајем Х. Гросе. По-

мињемо, да је на конгресу у Лициу 1895. године први пут претресано питање о овој настави. Приправна полицијска школа у Бечу лиферује сваке год. просечно по 300 полицајаца појединим градовима у унутрашњости.

У Букурешту, наш колега Миновић управља полицијском школом, која је дала многе интересантне радове.

Полиција у Лондону има такође приправну школу, у којој учоници примају кратке поуке.

Русија је почела да организује у разним центрима наставу Полицијске Технике уз одсеља за идентификацију.

Шпанија притежава у Мадриду одељење за идентификацију, у коме је пок. Олорич предавао Полицијску Технику. У овом одељењу угледала је дана идентификација помоћу формула прстију, збијона у „Ручни Регистар Идентификације“.

У Америци постоје више центара полицијске наставе, већином уз одељења за идентификацију. Познате су школе: Вучстића у Ла Плати, Карвала у Рио де Жанеиро, Вилоти-а у Сен-Полу итд. Сједињене Америчке Државе имају такође професионалних школа, нарочито у Њу-Јорку. На курсевима, који у овим школама трају отприлике годину дана, полицијски чиновници усавршавају своје техничко формирање¹⁾.

У побројаним школама настава се не изводи увек на исти начин и варира, разуме се, према приликама и потребама.

Ми држимо, да стварање полицијске школе не би за нас било ни мало незгодно. У Белгији, као и у Француској, полиција је у општинским рукама; заједничке школе произвеле би најбоље резултате.

¹⁾ Децембра месеца прошле год. Антропометријско Одељење спровело је Господину Министру Унутрашњих Дела на преглед и одобрење правила о полицијско-техничком лабораторијуму, и том приликом учинило му предлог ове садржине:

„Стварањем модерног полицијско-техничког лабораторијума припомогло би се у врло великој мери установљену специјалних курсева за професионално образовање истражних полицијских органа.

Као што је познато, већина наших полицијских органа врло је мало или скоро нимало упозната с методичним вођењем кривичних истрага, са откривањем, фиксирањем, и искоришћавањем трагова на месту извршених кривичних дела, с правилним вршењем увиђања, са идентификовањем злочинаца помоћу трагова и отисака, и у опште са свима оним што спада у област — Полицијске Технике — науке о истрагама. Све су ово, међутим, ствари без којих се једна добра истрага тешко може замислити, те се тога није никакво чудо што код нас добра половина кривичних дела остаје непронађена.

Са установљењем полицијско-техничког лабораторијума могли би се приређивати повремене курсеви, на којима би се бољи полицијски чиновници нарочито они који раде на кривичама упознавали и теоријски и практично са суштином Берглонаже, Дактилоскопије, Полицијске Технике, Фотографије и Криминалне Антропологије.

Ако би било материјалне могућности на овим курсевима могли би се још предавати: Кривично Право с Поступком, Судска Медицина и Административно Право, те би, на овај начин она постала права полицијска школа за стручно образовање полицијских чиновника.

За последње предмете могли би се ангажовати професори Универзитета.

Ако би господин Министар у начелу усвојио овај предлог о специјалним курсевима, одељење би одмах израдио потребна правила о њиховом држању и детаљан програм њиховог рада.

С друге стране опет, акција владе могла би корисно створити ову наставу, која би била приступачна не само жандармерији — нашој пољској полицији — већ тако исто и градским полицајцима.

* * *

Какав треба да буде програм полицијске наставе?

Остављајући на страну питања о обичној настави и физичком вежбању, о којима је излишно овде говорити, ми држимо да ова настава треба да обухвати, поред неопходно потребних елемената практичног кривичног права и корисних административних питања, и један технички део извођен практичним начином. Овом приликом не би требало изгубити из вида, да је циљ ове наставе да створи полицајце, а не вештаке или антропологе. Према овоме, она треба да обухвати:

1. Испитивање места извршеног злочина. Разне констатације у појединим случајевима злочина и преступа. Најпотребније елементе судске медицине, који се односе на насилну смрт, дијагнозу злочина, самоубиства и несрећног случаја.

2. Опис, увиђај, план. Потребна практична знања за изучавање региона, становништва, обичаја и спољних фактора: земље, климатологије итд. који треба да буду забележени у тачном односу факата.

3. Истраживање и заштиту трагова, отисака и свију материјалних основа. Потребна знања о искоришћавању ових разних елемената у судској материји, и о њиховој доказаној важности у ранијим случајевима. Поједине мере предострожности. Инструкције за заштиту, паковање и пренос материјалних трагова.

4. Откривање трагова који се могу уништити: отисци ногу, прстију, РУКУ, отисци животиња, трагови кола и разних оруђа.

5. Природна историја злочинаца. Разне категорије злочинаца, њихови обичаји, начин њиховог рада, практични примери. Ова настава нема ничег заједничког са криминалном антропологијом; у практичном смислу она ће бити комбинована од онога што су природњаци остварили за људске феде, и што су поједини практичари, као Раје, тако лепо и живо описали. Разуме се већ, да ће изучавање професионалног костима и арга чинити саставни део ове важне главе.

6. Студирање оружја. Судско-медицинска обавештења о ранама. Изучавање злочиначких алата и инструмената. Упознавање професионалног алата појединих заната. Изучавање трагова обијања и упознавање начина рада злочинаца; дедукције у погледу персоналитета окривљених. У ову главу, достанострану, ућиће још практична елементарна знања, из браварства, механике, итд. Идентификовање употребљеног оруђа помоћу остављених трагова.

Вештина испитивања. Психологија сведоцаба. Познавање преко сведока. Суочење са лешевима и фотографијама. Улога сугестије.

8. Лични опис. Живе слике. Интерпретације фотографије. Истраживање особених знакова и њихово белжење. Утврђење двеју фотографија. Елаборација и искоришћавање албума „D. K. V.“. Изучавање описних карактера на основу језика, говора, одела итд. Праћење на улици заваривања и прерушавања затварања.

9. Идентификовање помоћу антропометрије и дактилоскопије. Редиковање антропометријских картона и истраживања у репертоару. Изучавање страних антропометријских картона.

10. Претреси станова. Истраживање разних инструмената и докумената. Претрес индивидуа.

11. Потребна знања о искоришћавању микроскопских, хемиских, фотографских, балистичких и других вештачења у кривичним истрагама. Овај део наставе могао би обухватити разна сумарна знања, нарочито она о судској фотографији.

12. Изучавање фалсификованог рукописа, новца, фалсификованих печата, итд. Правила о узимању примерака за употребење у циљу вештачења.

Ово су, као што се види, неопходно потребни елементи наставе, коју желимо видети остварену у школама Полицијске Технике. Ми држимо да је овај програм сведен на минимум; он не садржи ни једну материју, која се данас не примењује у полицијском занату.

Човек се мора у истини изненадити, што сваки полицијски орган не притежава изложена знања при ступању у службу, јер их поседневно има да примењује у пракси. Каква ће бити интелектуална формација оних полицијских чиновника, који прођу кроз школу у којој ће свако теоријско објашњење бити подкрепљено практичним примерима.

Наш програм не слаже се потпуно са програмима страних полицијских школа. Тако, на пример, програм берлинске полицијске школе обухвата још: интерпретацију кривичног поступка, надзор полицијских органа над коцком, обичајима, путевима и дресиранање полицијских паса. У полицијској школи, у Воло-у, студирају се преступи по закону о лову и риболову. По нашем мишљењу, слика коју смо скицирали, може послужити као база за извођење полицијске наставе за све полицајце, и као полазна тачка за потпунију организацију, ако је прилике буду захтевале.

Полицијске школе треба да посеђују, не само они који ће се бавити полицијским истрагама, већ и сви кандидати на разне полицијске функције. Тако исто несумњиво је, да ће се овом наставом у многоме користити и сви помоћници правосуђа.

Напори у овом правцу биће несумњиво крунисани успехом. Надамо се да ће колеге, сваки у сфери своје акције, припомоћи да се оствари ова потпуна праведна реформа.

Полицијским школама треба још придодати и криминалне музеуме.

* * *

Завршујући овај кратак преглед да поменемо још и то, да би изложу ре-

форму требало допунити стварањем интернационалног полицијског листа. Многе земље, и у Европи и у Америци, притежавају данас полицијске листове, званичне или приватне, у којима се периодично публикују лични описи индивидуа које се траже. Познате су: у Француској „Bulletin hebdomadaire de police criminelle“; у Белгији „Bulletin central de signalement“; у Немачкој „Deutsches Frahnungsblatt“ и „Internationales Criminal - Polizeiblatt“; у Швајцарској „Moniteur suisse de Police“, итд. Ове публикације не излазе често и не стоје ни у каквој вези међу собом. Помоћу интернационалног полицијског листа, који би излазио у кратким интервалама и једновремено био обавештаван од свију полицијских одељења, истраживање великих злочинаца постало би могуће; лични опис систематски би се репродуковао и једновремено разаслао у свима правцима. На овај начин, интернационалном криминалитету ставила би се на супрот интернационална организација за истраживање злочинаца.

Интернационални полицијски лист допринео би и стручном васпитању полицијских органа. По угледу на француски „Bulletin“, он би могао доносити поред потерница, непознатих личности за идентификоване итд. злочине и преступе интересантне са гледишта техничког, затим новине које употребљују злочинци, компликоване истраге и у опште све „лепе случајеве“, о којима штампа не даје увек тачна и стручна обавештења.

Корист од овог листа, као што се види, била би двогуба. Шта више, он би створио између националних полиција тесне везе и интимнију колегијалност, подстицајући их на успешан рад¹⁾.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Кад Легањер то чу хтеде да оптужи свога јатака, али то је била само последица првога гњева, а кад се стишао сматрао је за боље да одложи своју освету и да се други пут користи. „Ако га оптужим, рече ми, ноћу се ништа помоћи, а још се може десити да га не осуде; боље је да чекам па кад изиђем знам како ћу се наплатити.“

После овога Легањер се реши да пише двојици својих саучесника, Маргериту и Виктору Дебоа који су такође били чувени лопови, и знајући ону стару истину

¹⁾ Поводом овога, а по предлогу самог писца, конгрес је донео ову резолуцију:

„Други судеко-медицински конгрес француских земаља, одржан у Паризу између 20. и 22. маја 1912. год., признајући потребу техничке наставе за истражне органе, препоручује општинама стварање полицијских школа у којима ће се, поред професионалне наставе, предавати и Полицијска Техника.“

Конгрес у исто доба скреће пажњу на корист, које би донео интернационални полицијски лист, централишући брзо сва обавештења која би интересовала полицијске власти.“

да мали поклони одржавају пријатељство он им у замену за помоћ, коју им је тражио, посла неколико отисака од брава, које је био спремио за себе. Легањер доби тражону помоћ преко Анете, и она ми том приликом јави да је оба пријатеља нашла у улици Де-пон, у неком приземљу, нека врста земунице, у коју нису никад улазили пре док не предузму све мере предострожности. Ту није био њихов стан, али ја сам већ био препоручио Анети да ради све што нађе за умесно само да им стан пронађе, и она их није више пуштала из вида. Два дана их је пратила преоблачећи се у разна одећа, и трећег ми јави да ноћевају у малој улици Сен-Жан, у кући која је имала излаз у поље. Г. Ханри, коме нисам пропустио казати ову околност, нареди све што је изискивала природа места, али њихови агенти не боху ни храбрији ни вештији од оних којима је Фосард утекао. Оба крадљивца утекоше пољем и тек су доцније ухваћени у улици Сен-Жасинт-Сен-Мишел.

Кад су Легањера превели у Conciergerie њега је у мојој соби заменио син једног винарског трговца из Версаја, неки Робин, који, пошто је имао веза са свима лоповима у престоници, даде ми у разговору најтачнија обавештења, како о њиховом ранијем животу тако и о садашњем, као и о њиховим плановима. Он ми је казао да је ухапшени Мардаржон побегли робујаш, а био је затворен као војни бегунац. Мардаржон је био осуђен на двадесет и четири године робије и зато што смо обојица већ били у казненом заводу ми се спријатељисмо; он поверова, а није се ни варао, да волим што сам нашао бившега садруга у несрећи. Он ми показа још неке међу похапшенима, те сам могао приличан број ових отпратити у завод, а суд би их може бити немајући довољно доказа пустио у слободу. Никада није било знатнијих открића него што су она која сам ја учинио улазећи у полицију; и тек што сам био ушао у ову службу већ сам био учинио много за безбедност у престоници, па чак и за целу Француску. Причати све моје успехе у затвору значило би злоупотребљавати стрпљење читалаца, па ипак налазим да не треба да пређутим један догађај који се десило мало пре мога изласка из затвора.

Једно после подне наста у дворишту нека велика грађа и отпоче се страшна битка песницама. Други пут то би био обичан догађај, али овога пута бој је био необичан исто онолико колико и двобој између Ореста и Пилада. Противници су били Блињон и Шарпантје, звани Шант-а-Лер (chante-a-l'heure) за које је се знало да живе у оној одвратној интимности која се не извизава чак ни у најгорем манастирском животу. Грдња не свађа беше загодела међу њима; говорило се да их је љубомора раздвојила. Било како му драго, те кад се битка сврши Шант-а-Лер сав изубијан уђе у кафану да мало окваси грло; ја сам тад играо пикета. Шант-а-Лер љут због свога пораза није више владао собом, а ускоро ракија га раснела још више и нађе се

у оној стању кад човек добије вољу да говори.

— Пријатељ, рече ми он, јер ти си мој пријатељ, виде ли како ме уреди онај нитков Блињон?.. али неће због тога отићи у рај.

— Остави сад, одговорим му, он је јачи од тебе.. треба се измирити с њим.. Не излажи се новој опасности.

— Нисам хтео то да кажем!... Кад бих ја хтео он неби више никога ударио ни мене ни кога другог.. зна се његово!..

— Е, а шта има? упитам ја изазват тоном којим је изговорио ове последње речи.

— Да, да, каже Шант-а-лер још једнако огорчен; он је добро урадио што ме је довео довде; само да *редам* (кажем) па би био *убаштан*. (погубљен).

— Онда боље ћути рекнем му ја правећи се да је опасно да ми то поверава; ви сте сви на један калуп; кад ви хоћете да се неко погуби изгледа да је довољно да му дунете у главу и да му глава одлети.

— Појмићеш, повика Шант-а-лер ударајући песницом о сто, кад ти кажем да је он *убаштао* једну *требу* (убио једну жену).

— *Икел Лазо*: (пази се) кажем му стављајући тајанствено прст на уста; не тако гласно знаш да у *шатронци* (затвору) и зидови имају уши.. не треба *барлијати* (теретити) лажно.

— Шта ти зовеш лажно? дрекну он све више вољан да говори у колико сам се ја правио да хоћу да га задржим да не говори. Кад ти кажем да само од мене зависи да му натоварим још једну беду на врат.

— Сво је то лепо, одговорим ја, али да се један *леват убашта* (човек убије) треба доказа!

— Доказа, њих је лако наћи. Слушај, ти си познавао добро трговкињу што је имала радњу крај моста Потр-дам?

— Ону жену што је продавала хаљине јавном женскињу, љубазницу Шантоставу, грбоњину жену?

— Јест, јест. Пре три месеца ја и Блињон били смо у улици Планш Мибреј и каскали смо, кад она дође. Има мрса, рече нам она, и није далеко одавде, у улици Сонери. Пошто сте ви добри ја ћу вам га показати. То је једна стара жена која прима новац од много људи; има дана кад има по петнаест до двадесет хиљада динара, и како се кући враћа често ноћу, треба је само заклати и бацити у реку, па после *гешити њени трањци* (узети њен новац).

Кад нам је ова жена говорила испрва је нисмо смели ни слушати, јер нисмо вршили убаштања (убиства) али она нас толико залуде говорише нам да има *мрса* (много пара) и да, на крају, није велико зло, *убаштати* (убити једну стару *требу* (жену) и ми смо најзад пристали. Сагласисмо се да нас она извести о дану и часу кад је најзгодније. Ја сам негодовао да се *нацамишем* (улазим) у такву једну ствар, јер ти знаш, кад човек није навикао да ради нешто, оно на њега

питање... Најзад све једно, уговорено је било. Сутра дан близу Севр-а сретнемо Боавнола и с њим некога шатрава (лопова). Блињон им је говорио о овој ствари и казао им како му је непријатно убиство. Тада они предложеше да нам помогну ако ми пристајемо. — »Драге воље, одговори Блињон, кад има за двојицу има и за четворо«. И тако решимо да нам они буду саучесници. Од тога дана тај друг Боавнелов био нам је стајно на врату, он је чекао само час. Најзад, трговкиња нас извести; био је тридесети децембар, беше магла. »Добро је«, рече ми Блињон. Чисти ми лоповске нисам волео да тамо идем, али наведен и ја сам са осталима пратио бабу, и у вече, у часу кад је излазила по свршеном послу од некога Русела, ми је експедирамо. Друг Боавнелов *баштао ју је мисирцем* (ударио је ножем) а Блињон ју је био завио својим огртачем и држао озади. Једино се ја писам мешао али сам све видео, пошто су мене поставили да *ждракам готивно* (чувам стражу). Знам да би за то овај питков Блињон могао бити *убаштан* (погубљен).

Шант-а-лер ми је испричао ово убиство до ситница и са ретком неосетљивошћу, а ја сам слушао до краја ову страшну причу усињавајући се свакога тренутка да сакријем одвратност коју ми она изазиваше. Свака његова реч била је таква да се мало осетљивијем човеку коса подиже. Кад је овај разбојник довршио причање о самртним мукама жртве поменуо сам му понова да не издаје друга, али сам у исто доба вешто бадио сламу на ватру коју сам као санћим хтео да угасим. Намислим да одведем Шант-а-лера да хладно исприча власти ово страшно откриће, на које га сад нагнао гнев. Желео сам поред тога набавити суду доказе који су потребни па да убице буду осуђене. Помислио сам да ми је може бити Шант-а-лер испричао какву измишљотину коју су му надахнули вино и освета. Како тако, тек ја напишем г. Ханриу рапорт у коме му изложим и моју сумњу, али он ми одмах јави да је тај злочин занета извршен. Он ме у исто доба позва да му добавим тачне податке о свима околностима које су предходиле убиству и које су га пратиле. И од сутра дан ја сам већ почео да радим. Било је тешко похватати саучеснике а да се не посумња с које стране ветар дува. И у овој прилици као многим другим случај ми поможе. Кад свану разбудим Шант-а-лера, који се још болестан од јуче, не могаше дићи; сео сам на његов кревет и говорио сам му како је јуче био пијан, као и о несмотрености коју је учинио. Поновим му дво три речи из разговора који сам с њим имао, те се његово изненађење удвоји. Он ми рече, да је немогућно, да је тако што говорио, и, било да је доста био заборавно, било да се сам претварао, он покуша да ме увери да се ни најмање не сећа онога шта је било. Лагао ме он или не, тек ја се ухватим за ту његову изјаву и кажем му да се није ограничио да те податке о убиству каже само мени, него да их је у ватри на глас причао у

присуству толиких апсеника, који су чули исто као и ја. — Ах, несрећан ли сам! узвикну он. Шта сам урадио! Како да се извучем? — Ништа лакше кажем ја. Ако те питају што о јучерашњем догађају ти ћеш рећи: кад сам пијан, способан сам за све, нарочито ако сам киван неком нема тога што нећу измислити.

Шант-а-лер прими савет за готово паре. Истог дана одведоше из Тврђаве у главну полицију неког Пенсона, који је сматран у затвору као *овам*. То вођење није могло доћи згодније; пожурим се и јавим Шант-а-леру да сви затвореници мисле да су Пенсона одвели да штогод прокаже. На ову вест он се пренерази. »Је ли и он био у кафани?« упита ме одмах. Ја му одговорим да то нисам обраћао пажњу. Он ми тад сасвим слободно признаде свој страх и уз разговора с њим дознам нове податке које одмах доставим г. Ханриу и помоћу њих полиција ухвати све саучеснике у убиству, између којих и трговкињу и њеног мужа. Сви су били метнути у оделите затворе: Блињон и Шант-а-лер у новој згради, а трговкиња, њен муж и четврти убица у болничкој згради, и сви су остали врло дуго под ислеђењем. Ја се нисам бавио даље истрагом, али она није имала успеха јер су је одмах повели погрешно и окривљени су ослобођени.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један општински писар пита:

»У овој општини појавила се распра о одбијању процента на сасушивање и мишоједину хране по општинским кошевима, при годишњем премеравању ове.

Тако, у једној општини имамо овај случај:

Крајем 1909. године унесена је у кош једне општине извесна количина кукуруза, и дата на чување одговорном рачунополагачу, заједно са списковима оних, који су храну узели.

На крају исте године извршен је пример овога кукуруза и нађено је, да недостаје 30% од унесене количине.

Како је комисија, када је овај пример вршила била уверена, да кукуруз није упропашћен, већ да је ова разлика дошла од сасушивања и мишоједине, она је признала овај мањак, који је последња стопа, која се по закону може признати рачунополагачу на растур у првој години.

Крајем 1910. године опет је премерен кукуруз и нађено, да је мање 31% од укупне количине, први пут унесене у кош.

Сад је питање: да ли ће се за 1910. год. рачунати проценат 31% или само 30% за све време докле кукуруз буде стајао у кошу, па ма то трајало 5—6 година, или се онај проценат, дозвољен у првој години, не односи и на остале

године, те, по томе, рачунополагач но би био одговоран за мањак у 1% од укупне суме који се показао на крају 1910. год.?«

— На ово питање одговарамо:

По чл. 20. закона о општинским кошевима, сасушивање и растур признаје се, код кукуруза 30% процената, а код остале хране 8%.

Ни у овом ни у којем другом члану не вели се, да се овај проценат може повећавати, те се, по томе, има узети, да се већи проценат у опште не сме признати.

Овакво гледиште заступљено је и чланом 20. правила господина Министра Народне Привреде од 5. августа 1890. године ЗБр. 1844, прописаним за извршење закона о општинским кошевима.

Према томе, и руковалац храном о којој је реч у горњем питању, мора бити одговоран за онај вишак мањка у 1%, од величине процента, који је законом дозвољен.

Велимо мора се учинити одговорним и тражити накнада штете, на начин прописан чланом 18. поменутог закона, а на власти која буде учинила извиђај, лежи дужност да утврди: да ли је овај мањак дошао злоупотребом или непажњом, па ако није ни један ни други случај, већ се утврди: да је мањак дошао услед сасушивања или мишоједине, она ће, наравно, ослободити рачунополагача одговорности, утврђујући, на тај начин, да је проценат, одобрен законом довољан за све прилике и све случајеве.

Наравно да власт мора бити у истрази веома обазрива, како би нашла праву истину, јер као год што није искључена могућност несавесног и немарљивог руковања општинским кошевима, тако исто није искључена могућност да се покаже већа разлика од 30% због тога, што је храна при примању била сувише сирова па се сасушила, или, што је чести случај, да се уселе мишеви па начини грдне штете, те би тако, рачунополагач одговарао ни крив ни дужан.

На одборима општинским у првом реду лежи дужност, да немарне кметове упућују на тачно вршење службе, како се не би повратило оно стање, када су рачунополагачи тврдили, да су мишеви, у низу година, појели сву храну, те да се тако уништи и проигра ова установа, која је од тако благотворног утицаја на наш живот и у редовним, а камо ли у незгодним приликама.

II

Један општински писар пита:

»Пре неколико дана, царинарница н-ска спровела је овоме суду једно лице, са наредбом, да га суд држи у притвору до даље њене наредбе, јер је вели ухваћено у кријумчарењу.

Како је овај захтев дошао од старије власти, општински суд га је извршио и дотичног притворио, али се боји да због овога не дође до какве одговорности, што овај лежи у притвору код њега као ненадлежне власти.

На питање учињено царинарници: докле ће овај остати у притвору, она је одговорила, да ће он остати до даље њене наредбе, јер вели, и она сама не може да одреди рок, до кога би могла бити готова са истрагом и одлуком.

Да би суд био начисто, да ли он овим притвором не врши какву незаконитост, стављено ми је у дужност да замолим уредништво, да оно изволи по овоме дати своје обавештење, што ја ево овим чиним“.

— На ово питање одговарамо:

Не чини општински суд никакву незаконитост, што врши захтев царинарнице н-ске, јер она има права да ову услугу тражи од њега.

Да би суду ово било јасније, ми ћемо штампати овде чл. 156. царинског закона, из којег она црпи ово своје право а који гласи:

„Када се учинилац (извршилац) криминарства ухвати на делу, а није у могућности да прорачунату казну плати, или је довољно обезбеди, притвориће се и у притвору очекивати извршну одлуку.

Овакво лице царинарница ће спровести најближој полицијској или општинској власти ради стављања у притвор најдаље за 24 сахата. Одлуке по овим кривицама царинарница доноси одмах.

Време издржаног притвора рачунаће се у издржавање казне.“

III

Један општински писар пита ово:

„Ми општински писари врло често долазимо у положај, да преобраћамо извесне суме из старог пореског или чаршијског течаја у динарски, или из старих мера у нове.

Како о томе нема нарочитих таблица или правила, то се много пута греша и кубури, па зато моли уредништво да изволи јавити: има ли каквих таблица и упута о овоме како би се по потреби могли набавити?.

— На ово питање одговарамо:

Кад је донесен закон о ковању новца десетнога система (динара) онда је регулисан и одношај између њега и новца старог течаја, и у колико се сећамо, било је ваздан таблица и књижица које су давале упута за претварање.

Исто тако, кад је уведен закон о новим мерама, издато је безброј таблица, које одређују одношај између старих и нових мера.

За те таблице треба се обратити књижарама и оне ће то набавити.

Међутим, кад је ово питање већ истакнуто, уредништво ће, и ако ово строго узев, не треба да уђе у рубрику за поуче и обавештења, јер знање о овоме треба да се изнесе из школе, ипак изнети одношај између старог и новог течаја новца, и између старих и нових мера, бар у неколико.

Тако:

1 Пара пореска има 1-0525 пара динарских, и кад год се хоће да нађе колико у извесној суми пореских пара има динарских пара, множиће се међусобно

број пореских пара са 1-0525. н. пример 11 пара пореских множењих са бр. 1-0525, дају 11-5775, односно 11 пара динарских и 5775 делова паре, итд.

1 грош порески има 42-1 паре динарске. Према томе, овај је број претварач између старих пореских грошева и динара. Тако 15 пореских гроша, множењих са 42-1 дају резултат 6315, односно 6 динара, 31 пару и 5 стотих делова паре итд.

1 пара старог чаршијског течаја има 0-495 делова динарске паре и она је претварач између пара старог чаршијског течаја и новог за паре.

1 стари чаршијски грош има 19-8 пара дин., и то је претварач између старих чаршијских грошева и динара;

1 хват има 189-6 м. м.;

1 стопа 316 м. м.;

1 палац 2-634;

1 линија 2-195;

1 □ хват 3-60 мет.;

1 ока има 1 кгр. и 280 грама;

1 товар има 128 кгр.

Овим, дакле, претварањима, може се изнаћи одношај између старог и новог течаја и старих и нових мера.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

И извод из „паршијалника“, потврђеног код суда и уредно вођеног, има полудоказану снагу у трговачким пословима.

(Одлука Касационог суда од 4. августа 1912. бр. 8454.)

С. А. трг. из Б. тужио је суду В. Б. трг. из К, за дуг од узете робе у суми од 1646. дин, а за доказ своје тражбине поднео је извод из трговачке књиге, изјављујући да ће се допуно заклету.

Првостепени је суд пресудио био: да се тужилачка страна одбије од овог тражења као недоказаног, са ових разлога: Протоколом вештачења, по § 246. грађ. суд. пост. доказано је, што у осталом не пориче ни сама тужилачка страна, да тужилачка фирма није водила „дневник“ своје радње, што је по § 8 трг. зак. била дужна да води, већ да је поднети извод у тужби само извод из књиге зв. „копија рачуна“. Такви изводи не могу по § 12. тргов. зак. имати полудоказну вредност, те да би се тужилачкој страни на основу тога могла досудити допуна заклетва по § 291. грађ. суд. пост. за доказ њених навода. Према овоме законском наређењу књиге трговаца могу имати полудоказну снагу у трговачким пословима само у том случају, ако је трговац водио књиге које су му стављене у дужност §§ 8, 9 и 10. трг. зак. и ако су поред тога уредно вођене, а само једна књига „копија рачуна“, као што је овде случај, не може имати полудоказну снагу.

Поднет извештај тужилачко стране за туженог Вујицу, као и уверење дирекције не могу имати никакве доказне вредности у овоме спору. Уверење служи као доказ само о пошљаци и пријему

робе; а не и о томе да ли је роба плаћена или не.

Апелациони је Суд одобрио био горњу пресуду првостеп. суда.

Ну по жалби заступника тражиоачвог Касациони Суд примедбама свог III одељења од 38. маја 1912. г. Бр. 3318. поништио ову пресуду Апелационог Суда са ових разлога:

„§§ 8 — 10. тргов. зак. говоре о оним књигама, које је трговац по закону *дужан* да води. Али сем тих књига може и друге књиге водити и ако те друге, у закону изрично непоменуте књиге, у свему одговарају пропису § 11. тргов. зак. онда се нема разлога таквим трговачким књигама одрећи полудоказну снагу у трговачким пословима, кад § 12 трг. зак. уредно вођеним књигама“ признаје. Већ и по употребљеним изразима у § 12. трг. зак. не може се извести, да се тај законски пропис само на оне у §§ 8—10. побројане књиге односи.

Па како је тужилачка фирма за доказ својих навода поднела извод из партијалника своје радње, који је судом потврђен и према вештачком мишљењу уредно вођен, а из кога се види, да јој тужени по рачуну Бр. 172 од 4. септембра 1908 г. у време подизања тужбе дугује још 1646 дин. рачун Бр. 172 од поменутог дана, у коме је побројана роба коју је фирма туженоме лиферовала; и решење железн. дирекције Бр. 10359. из кога се види да је робу коју је тужилачка фирма 6. септембра 1908 г. експедиовала за Аранђеловац на адресу туженога, овај примио на дан 9. октобра 1908 год., — онда је суд погрешно, што је тужилачку фирму од тражења одбио, већ је требао у смислу наведених законских прописа и § 291. грађ. суд. пост. да јој допуно заклетву, коју је за доказ тужбених навода поред поднетих исправа понудила, досуди, јер је своје наводе поднетим изводом из партијалника и уверењем железн. дирекције до велике вероватноће довела.

Апелациони Суд усвојио је ове примедбе Касац. Суда, и у смислу истих пресудио је: да се књиговођа тужилачке фирме Н. Н. допуно закуне на то: да тужени Вујица дугује тужилачкој фирми 1646 дин. дуга од узете робе; па ако се закуне, да тужени Вујица плати тужилачкој фирми суму у 1646 дин. са 6/10 год. инт. итд.

Ову је пресуду Касациони Суд, решењем својим од 4. августа 1912. год. Бр. 8454. оснажио.

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО СУ ОВА ЛИЦА

У селу Лубници, среза зајчарског, 18. јула т. г. ухваћени су без исправе **Станко Анђелковић**, **Антоније Шиљић** и **Милан Јовановић**.

Станко и Антоније изјавили су да су коцкари, да су још у детињству прешли у Бу-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

гарску и дуго година живели тамо по разним местима, и да су се тамо упознали са Миланом, па су сви заједно у почетку јула месеца т. г. прешли у Србију, у цељи вршења коцкарских послова на панађуринама.

Станко је изјавио да је из Бобовишта, а Антоније из Мозгова, среза алексиначког; међутим начел. среза алексиначког коме су слате

би о овим лицима знали, с позивом на његов акт Бр. 15605.

ПОТЕРЕ

Властимир Митровић, из Бачевца, скитница, који је извршио опасну крађу кафеџији

носимо, побегао је из затвора, и по свој прилици прешао у Србију.

Станко Анђелковић. Антоније Шиљић. Милан Јовановић.

и фотографије, јавља да нису из означених места и из његова среза.

Код општинског суда у Лубници изјавили су: први да је из Супске, а други из Крушара, среза параћинског.

За Милана је утврђено да је из Дебра и да је турски војни бегунац. Њему је Пожаревац одређен за стално место становања, али га он напустио и прешао у Бугарску, где је био неко време и тамо се упознао са Станком и Антонијем, који су га преварили и вратили га у Србију, и прешавши у Србију крили су га у неком селу око Мутнице у срезу параћинском, али он не зна да покаже то село. По његовој изјави они су почели и да му прете ако са њима не иде.

Код њих су нађена три велика револвера и два велика ножа, а кад су путовали из Параћина за Бојевац, они су око Лукова склонили две пушке, које су собом носили, и једна од њих острагуша нађена је.

Станко је стар око 30 год. стаса средњег, очију плавих, у опште плав, бркова плавих.

Шиљић стар око 30 год. стаса високог, очију плавих, у опште плав, на левом образу има већу опекотину.

Милан стар око 25 год. средњег стаса, смеђ, очију шарених, косе црне, бркова и браде мале.

Како Станко и Шиљић крију своје место рођења, а путују наоружани, и њихови су искази веома нетачни и сумњиви — јака је сумња да су ова лица учинила какво веће кривично дело.

Моле се све власти и појединци, да известе начелника среза зајечарског о свему што

код „Македонског Цара”, у Београду, побегао је испред спроводника при спроводу из Владимираца за Београд.

Властимир Митровић.

Ради лакшег проналаска износимо му слику. Акт Управе града Београда Бр. 28427.

Лука Мишковић, осуђеник казненог завода у Митровици (А. Угарска), чију слику из-

Лука Мишковић.

Он је осуђен за опасну крађу. Стар је 26. година, висок 170. см. образа дугуљастих, косе црне, обрва црних, у опште циганског типа.

Акт Управе казненог завода у Митровици Бр. 598.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стра-

жарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.